

Per.
Lat
020

LATIN IFJÚSÁGI FOLYÓIRAT. LATEINISCHE JUGENDZEITSCHRIFT. REVUE LATINE DE LA JEUNESSE.

Administrator, ad quem pecuniae dirigantur: ALEXANDER REGÉNYI, Budapest, VII., Barcsay-u. 5. (tel.: 142-215).

Moderator, ad quem manuscripta mittantur: I. WAGNER DR. Budapest, XI., Lágymányosi-utca 20. (telephon: 268-634).

Prodit Budapestini quotannis decies. Pretium subnotationis an. 1937-38. in Hungaria 3 pengoe, extra Hungariam 4 pengoe. Gyus aerarii comparsorum postalis in Hungaria: 57.292, in Austria: A-37.880. Subnotatores earum gentium, unde simplex pecuniarum transmissio impeditur, utantur schidulis «Coupon réponse international» appellatis, quarum si quis decem in epistola ad administratorem mittit, pretium annum solvit. Quinis exemplaribus sextum gratuito additur.

Dies natalis praesidis Poloniae.

Val. Fehér O. S. B. Strigoniensis.

Ignatius Moscicki, praeses grandaevus rei publicae Poloniae, his diebus annum vitae septuagesimum explevit. Cum sit vir — ut vulgo constat — animo modestissimo, diem illum per omnes partes Poloniae splendide celebrari non passus est. Ignatius Moscicki unus est ex Polonis viris¹ rerum¹ civilium¹ peritis,¹ quorum actiones cum rebus gestis renovatae Poloniae coniunctae sunt. Parentibus possessoribus agrorum divitibus natus adolescens Rigae in academia polytechnica ille quidem nomen² dedit², tamen iam civis academicus maximum studium in sodalitatibus³ iuventutis interposuit; quam ob rem Russiam relinquere coactus in Britannia et Helvetia discere perrexit.⁴ Iis temporibus cognovit Iosephum Pilsudski, qui eum utilem in rebus publicis sui laboris adiutorem invenit. Diu in Helvetia commorans brevi chemici experimentis bonum sibi nomen inter viros doctissimos comparavit. Factus fabricae laetaminis⁵ artificiosi⁵ praefectus technicā scientiā prospere

usus est. Cum magnam ex hoc munere⁶ pecuniam haberet, tamen rediit in Poloniam, ut patriae operam dare posset. Anno 1911. Leopoli⁷ professor in academia polytechnica factus est.

Coorto bello gentium multa egit in Polonis legionibus comparandis atque instruendis. Unus ex eius filiis adiutor Iosephi Pilsudski mareschalli bello interfuit. Restitutā liberā Poloniā professor Moscicki maximum onus rei oeconomicae⁸ renovandae suscepit. Cum in oppido Chorzov chemicae fabricae bello plane vastatae essent, Poloni officium atque onus earum renovandarum ei manda-

J. Moscicki exploratores in Poloniam advenientes salutatur.

¹ államférfi = Staatsmann
= homme d'État ² beiratkozni = sich einschreiben lassen = se faire inscrire ³ bajtársi egyesület = Burschenschaft = association d'étudiants ⁴ folytatni = fortsetzen = continuer ⁵ műtrágya = Kunstdünger = engrais chimique ⁶ állás = Stelle, Posten = place ⁷ Lemberg = közgazdaság = Staatswirtschaft = économie publique

verunt. Rerum⁹ periti⁹ putabant quinque annos esse necessarios ad opus prospere perficiendum. Professor Moscicki uno anno grande opus perfecit, cum interea artem chemicam Polonorum ad summum fastigium¹⁰ sustulit. Quare merito dici potest fabricas Chorzovienses a professore Moscicki conditas esse atque institutas.

Anno 1926. Pilsudszki mareschallus ei dignitatem praesidis rei publicae obtulit. Quamquam doctus vir celeberrimus post bellum rebus publicis non intererat, tamen auctoritate eius toto regno probatissimā¹¹ maximis in salutem communem meritis, infinitā mareschalli in eum fiducia, amore Polonorum effectum est, ut aptus huic dignitati putaretur. Atque exinde e sella praesidiali demonstravit laudem eruditionis cum sapientia civili in se esse coniunctam. Anno 1933. iterum praeses rei publicae electus est. Ignatius Moscicki, cum anno superiore decennium dignitatis praesidialis gestae celebraret, Poloni maximā reverentiā atque obsequio¹² amplexi sunt.

⁹ szakértők = die Sachverständigen = les experts
¹⁰ fok = Stufe = degré ¹¹ elismert = anerkannt = reconnu
¹² hódolat = Huldigung = hommage

LECTORIBUS MINIMIS.

Latinae horae in schola Emerici.

Deinde dominus professor lēgem¹ Latīni accētūs nōbis explicāvit.² Et hāctenus³ prosperē⁴ omnia processērunt.⁴ Mox autem iocōsus linguae⁵ lapsus⁵ cachinnōs⁶ omnium commōvit.⁶ Etiam hoc narrābo.

«Pervēnimus ad tertium prōpositum⁷ hōrae», inquit dominus professor. «Quis nōbis primās sex formās verbi *sum* in ordinem compōnet?» «Orō tē, domine professor, mē ēvocā,⁸ mē interrōgā, ego primus bracchium sustulī», ita orāvi. «Mox etiam tū dicēs», respondit dominus professor, «expectā parumper⁹ et silē! Paulus dicat nunc sex illas formās!» Paulus praeproperē¹⁰ incipit: «*sum sus . . .*» «Hahaē», rident¹¹ puerī; «tu sus es? sus lutulenta? Hahaē, hahaē!» «Lapsus linguae, mi fili», inquit dominus professor. «Corrigat coniugatiōnem Colomannus!» «Sum, es, est; sumus, estis, sunt», inquit ille. «Alio ordine repetat Emericus!» «Sum, sumus; es, estis; est, sunt», dixi ego. «Pulchrē, bene, recte, puerī. Sed finis adest hōrae; exīte in porticum!¹²»

Proximā hōrā Latīnā dē calendārio vetere nōbis dominus professor narrāvit, colloquiumque dē hāc rē hōc aenigmatē¹³ finivit:

Nonae, Calendae, Martiae Idūs . . .
Qui tu hoc scribis litteris tribus?

Hoc tum¹⁴ dēmum¹⁴ solvimus, cum dominus professor subter¹⁵ vocābulum¹⁵ *hoc*¹⁵ lineam duxit. (Solutio: hoc.)

Tum de alphabētō, dē abecedāriō¹⁶ Latīnō, imprimis dē litteris *c* et *a* didicimus. Nonnulla hic narrabo. 1. Temporibus Ciceronis, clarissimi illius oratoris,¹⁷ *c* litteram civēs urbis Rōmae semper ita pronuntiāvērunt,¹⁸ ut nos litteram *k*. Cicero nōmen suum ita dixit: Kikero. Postea *c* littera duas vōcēs signabat,¹⁹ sicut nunc in verbo *crēscit*. 2. *Lūna semper mendax*²⁰ est, dicēbant veterēs Rōmānī. Cūr? Quia,²¹ cum²² litteram *q̄* = *C* monstrat, non crēscit, sed dēcrēscit. Cum autem formam *q̄* = *D* litterae praebet,²³ non dēcrēscit, sed crēscit. 3. *Crās*²⁴ *crās* veniet pluvia,²⁵ clāmant cornicēs;²⁶ *cornix vōcat pluviam*, existimābant Rōmānī, sicut nōs dicere solēmus:²⁷ Rudit²⁸ asinus: pluet.²⁹

4. Vox, quam veterēs Rōmānī litterā *a* scribēbant, inquit dominus professor, non tam grāvis³⁰ vox fuit, quam *a* Hungaricum. Rānae, uti Rōmānōrum poēta, Ovidius dicit, ita coaxant:³¹ sub aquā, sub aquā. Sed haec verba aliā «*a*» vōce pronuntiāvit Rōmānus, aliā prōnuntiat Hungarus. 5. Etiam *duo chronosticha*³² nōbis dominus professor in tabulā inscripsit: *a*) inscriptiōnem scholae, *b*) inscriptiōnem bibliothecae gymnasii Eperjesiensis, ubi litterae maiōrēs annum dedicatiōnis³³ aut fundatiōnis³⁴ indicant. Pro *U* litterā *V* est insculptum:³⁵

a) NON SCHO LAE, SED VITAE DISCIS, DISCIPVLAE.
(DDD = MD, EEELL = CCCC, VV = X, IIIII = V.)
MDCCCCXV = MCMXV = 1915.

Ergo schola illa anno millesimo nongentesimo quintodecimo dedicāta est.

b) Inscriptio bibliothecae haec est:
HA VRIT] AQVAM CRIBRO, QVI DISCERE VVLT SINE
LIBRÓ.

MDCCLVVVVVVIIIIII = MDCCCXXXI = 1831.

¹ szabály = Regel = règle ² megmagyaráz = erklären = expliquer ³ eddig = bis jetzt = jusque là ⁴ szépen (szerencsésen) ment = verlief glücklich = bien marcher ⁵ nyelvbólás = Sprechfehler = écart de langage, lapsus ⁶ megkacagtat = zum Lachen bringen = faire rire aux éclats ⁷ kitűzött feladat = Aufgabe = tâche ⁸ felszólít = aufrufen = appeler ⁹ egy kissé = ein Weilchen = un peu ¹⁰ elhamarkodva = übereilt = inconsiderément ¹¹ nevet = lacht = rire ¹² folyosó = Korridor = corridor ¹³ rejtély = Rätsel = énigme ¹⁴ csak akkor = erst dann = alors seulement ¹⁵ a hoc szó alá = das Wort hoc (mit einem Strich) unterstreichen = souligner le mot hoc ¹⁶ betűrend, abc = das Alphabet = alphabet ¹⁷ szónok = Redner = orateur ¹⁸ kimond = aussprechen = prononcer ¹⁹ jelöl = bezeichnen = désigner ²⁰ hazűg = Lügner = menteur ²¹ mert = denn = car ²² amikor = wenn = lorsque ²³ = monstrat ²⁴ holnap = morgen = demain ²⁵ eső = Regen = pluie ²⁶ varjú = Krähe = corneille ²⁷ szoktuk = wir pflegen = avoir l'habitude de ²⁸ ordít = brüllt = braire ²⁹ esik az eső = es regnet = pleuvoir ³⁰ mély = tief = profond ³¹ brekeg = quaken = coasser ³² évszámot rejtő verssor = eine Jahreszahl enthaltender Vers = chronogramme ³³ fölavatás = Weihung = inauguration ³⁴ alapítás = Gründung = fondation ³⁵ bevésve = eingemeißelt = gravé, taillé

Hic versus hexameter est cum syllabis³⁶ similiter³⁶ sonantibus³⁶. Officinam igitur avus possessōris ante hos centum et septem annos fundāvit.

6. Simulac³⁷ campānula sonuit, dominus professor in porticum nos ēmisit. Subito³⁸ in angulo³⁹ porticūs cachinnū tollunt⁴⁰ puerī. Dominus professor propius accēdit et interrogat: «Quid hoc, pueri?» — «Coaxāmus, — respondet Andreās, — rānae sumus. Ego rāna Hungarica gravi vōce coaxo. Carōlus est rāna Rōmāna, ideo Rōmānā a vōce coaxat.» Dominus professor digitum tollit; obmūtēscunt⁴¹ rānae. Sed paulo post iterum cachinnant⁴⁰ pueri in eōdem angulo. «Quid nunc?» quaerit dominus professor. «Ignoscas,⁴² quaeso,⁴² domine professor, — respondet Andreas — pluviam vocāmus. Ego asinus sum, ergo rudīvi. Petrus cornix est, ideo «crās-crās» clāmitāvit. Dominus professor lenīter⁴³ rīsit⁴³ et dixit:

Sunt puerī puerī. Puerī puerilia⁴⁴ tractant.⁴⁴ Et statim silentium⁴⁵ fit.⁴⁵ Sed quod illā Latīnā hōrā didicimus, nunquam⁴⁶ ex animo⁴⁶ nostro excidet.⁴⁶

Desiderius Dezséry Budapestinensis.

³⁶ rimes = mit einem Reim = rimé ³⁷ mihelyt = sobald = dès que ³⁸ egyszerre csak = plötzlich = soudainement ³⁹ sarok, zug = die Ecke = coin ⁴⁰ hangosan kacag = lachen laut = pousser un éclat de rire ⁴¹ elhallgatnak = verstummen = se taire ⁴² bocsásson meg = verzeihen Sie = pardonner ⁴³ szelíden mosolyog = lächelt sanft = sourire ⁴⁴ gyerekséget cselekesznek = treiben kindische Sachen = faire des enfantillages ⁴⁵ csönd lesz = es wird still, wir schweigen = tout se taft ⁴⁶ sohasem felejtjük = werden wir nie vergessen = nous n'oublions jamais

Venator «misericors».¹

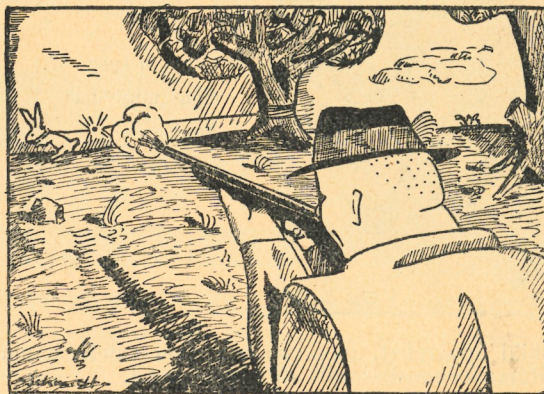
Venator quidam saepissime venatum² ivit, sed praedam nullam domum tulit, quia nec leporem, nec perdicem,³ nec coturnicem,⁴ aut aliam bestiam sclopeto⁵ occidere poterat. Uxori interroganti, cur non ferret domum praedam, respondit: «O, mea dulcissima, num tibi ignotum est, quam misericors ego sim in pauperes? Ego equidem,⁶ si quam⁷ bestiam sclopeto occidere mihi succedit:⁸ pauperibus et egenis⁹ dono.

Uxor: «Decorum est — inquit — pauperes et egenos adiuvare, at laudabile esse non puto semper oblivisci¹⁰ uxoris et familiae...

Proximo die venator iterum venatum it. Forte¹¹ in foro conspicit¹² rusticum, qui vivum leporem, in campo exceptum,¹³ vendere¹⁴ vult. Venator noster magno¹⁵ pretio¹⁵ emit leporem, festinanter¹⁶ abdit¹⁷ eum in sacciperium¹⁸ venaticum¹⁸ et magno cum gaudio pergit¹⁹ iter...

¹ jószívú = barmherzig = charitable ² vadászni (célhat.) = auf die Jagd = à la chasse ³ fogoly = Rebhuhn = perdrix ⁴ fürj = Wachtel = caille ⁵ puska = Flinte = fusil ⁶ én (a magam részéről) bizony = ich meinerseits = moi ⁷ aliquam ⁸ sikerül = es gelingt = je réussis ⁹ szűkölködő = notleidend = indigent ¹⁰ megfelekedezni vmiről (gen.) = vergessen = oublier ¹¹ véletlenül = zufällig = par hasard ¹² megpillant = erblicken = apercevoir ¹³ melyet elfogott = einfangen = attraper ¹⁴ eladni = verkaufen = vendre ¹⁵ drágán = teuer = cher ¹⁶ sietve = eilends = à la hâte ¹⁷ elrejt = verstecken = cacher ¹⁸ vadásztarisznya = Jägertasche = carnier

Cum in eum locum venisset, ubi venare solebat, — ne quid²⁰ incommode²¹ accideret²¹ — leporem funiculo²² alligavit²³ ad arborem... Deinde aliquot passus regressus²⁴ in leporem dirigit sclopetum, quod — sequenti momento — ingenti

fragore²⁵ tonat globulisque²⁶ eius ita successit venatori nostro percutere²⁷... funiculum, ut lepus feliciter aufugeret... Alexius Czuppon. Miskolciensis.

¹⁹ folytatni = fortsetzen = continuer ²⁰ aliquid ²¹ balul, rosszul üt ki = es passiert ihm ein Unfall = il lui arrive un accident ²² zsinég = Bindfaden = ficelle ²³ oda-köt = festbinden = attacher ²⁴ visszamenve = zurückgehend = reculant ²⁵ robaj = Getöse = détonation ²⁶ sörét = Schrot = cendrée ²⁷ átlőni = treffen = rompre, casser

Varia.

1. De Aquinco. Nuper¹ cum Budapestini essem, etiam ruinas oppidi Aquinci Pannoniae antiquae adire volui. Aquincum ab Augusto imperatore conditum² esse inter omnes constat.² Nomen divitias aquarum significat: «Ac inc» linguā Celticā «aqua copiosa» dicitur. Primum Museum spectavi. Admirabar munditias⁴ labore subtili factas: inaures,⁵ fibulas,⁶ at maxime organum⁷ pneumaticum in hypogeo⁸ inventum mihi placuit. Inveniebantur hic statuae e marmore et ex aere factae. Immo effodiebatur⁹ officina cuiusdam tegularii¹⁰ laminis¹¹ cum negativis ligneis. Postquam Museum spectavi, oppidum visitabam. Ruinae effossae⁹ narrabant omnibus in domibus fuisse balneum.¹² In balneo quodam est opus musivum¹³ duos luctatores repraesentans. At non solum balnea erant, sed etiam thermae¹⁴ civiles et militares, quibus calor

¹ nem régiben = unlängst = l'autre jour ² bizonyos, hogy = es steht fest, daß = on sait que ³ alapította = gegründet wurde = fut fondé ⁴ ékszer = Schmuck = bijou ⁵ fülbevaló = Ohrgehänge = boucle d'oreille ⁶ csat = Schnalle = boucle ⁷ orgona = Orgel = orgue ⁸ pince = Keller = cave ⁹ kiás = ausgraben = mettre à jour ¹⁰ cserepes = Dachdecker = couvreur ¹¹ lap, lemez = Platte = plaque ¹² fürdőszoba = Badezimmer = salle de bain ¹³ mozaik = Mosaik = mosaïque ¹⁴ meleg(göz)fürdők = Warm(Dampf)bad = bains thermaux

hypocausto¹⁵ dabatur. Extra oppidum est amphitheatrum. Domum rediens multum de caducitate¹⁶ rerum humanarum meditabar;¹⁷ vix credibile

Luctatio (pag 67.)

Opus musivum

Aquincense.

mihi apparebat, quomodo imperium validissimum Romanorum discordiã dilabi potuisset.

Andreas Uskert disc. Tatanus.

¹⁵ központi fűtés = Zentralheizung = chauffage central
¹⁶ mulandóság = Vergänglichkeit = fragilité ¹⁷ elgondolkozni = nachsinnen = méditer, songer ¹⁸ lehanyatlani = verfallen = décliner, dépérir

2. **Lepidissime.**¹ Domina pulchra et adulescentula² in officinam³ medicamentorum³ venit. Adiutor, qui ea re occupatus erat, ut pilulas⁴ stomachicas⁴ depseret,⁵ dominam pulchram videns suspexit, amice subrisit⁶ et motu eleganti ad mensam tabernae iit. Confuso⁷ vultu interrogavit domina, sciret-ne aliquem modum oleum ricini bibendi⁸ sine sensu saporis⁹ olei. Adiutor vultu splendescenti¹⁰ interrogavit: «Velis-ne assidere¹¹ parumper, dum medicamentarium¹² consulam?»¹³ Domina consedit.

«Forsitan licet poculum suci citreorum aquã mixti (vulgo: limonatae) offerre¹⁴ tibi?»

«Gratias ago maximas.»

Medicamentarius exiit, et rediit cum poculo limonatae, quam domina iucunde¹⁵ ebibit,¹⁵ deinde interrogavit: «Veniet-ne cito medicamentarius?» Adiutor risit contente: «Haec erat tantum simulatio.¹⁶ Oleum ricini, quod adeo timuisti, cum limonata commixtum erat». Domina pallescens¹⁷ ad portam cucurrit furibunda:¹⁸ «Qui tu es stultissimus, clamavit semiforis,¹⁹ ego id tantum pro parvo fratre meo interrogavi».

Br. Editha Weissenbach disc. Kaposvariensis.

¹ előzékenyen = galant = galamment ² fiatal = jung = jeune ³ gyógyszerár = Apotheke = pharmacie
⁴ gyomorpirulákat = Magenpillen = pilules stomachique
⁵ gyúrni = drehen = pétrir ⁶ mosolygott = lächelte = sourire ⁷ zavart = verlegen = confus ⁸ inni = zu trinken = boire ⁹ íz = Geschmack = goût ¹⁰ sugárzó = aufleuchtend = rayonnant ¹¹ helyet foglalni = Platz nehmen = s'asseoir ¹² gyógyszerész = Apotheker = pharmacier ¹³ beszélni vkivel = sprechen mit jdem = consulter ¹⁴ felajánlani = anbieten = offrir ¹⁵ élvezettel kiitta = ließ sich gut schmecken = vider avec plaisir
¹⁶ ürügy = Vorwand = prétexte ¹⁷ elsápad = erbleichen = pâlir ¹⁸ örülten rohant = raste = courut comme une folle ¹⁹ félig kint = halbdraußen = à moitié dehors

Iocosa.

1. **Dialogus.** «Audistine, Paullule,¹ omnes epistolas ab exteris² gentibus in Hungariam missas resignari?» — «Inauditum! Quomodo hoc fieri potest?!» — «Aliter, mi aselle,⁴ epistolae perlegi non possunt».

2. **Computatores.**⁵ Duo homines in caupuncula⁶ ad multam⁷ noctem⁷ perpotabant.⁸ A.: Age bibas, quaeo, unum adhuc poculum⁹ vini. — B.: Minime. Gratias. — A.: Cur non? Tu nihil adhuc unquam repudiasti.¹⁰ Non te intellego. Quid tibi accidit? — B.: Habeo cur non bibam. — A.: Esne forte aegrotus? — B.: In aliud domicilium¹¹ immigravi.¹² Scalis inexpertis¹³ nondum assuetus sum.¹⁴

3. **Vinum limpidum.**¹⁵ Hospes vinum sibi ministratum¹⁶ oculis scite¹⁷ inspiciens cauponem¹⁸ alloquitur: «Vinum non habet colorem atque mucidum¹⁹ esse videtur.» «Minime quidem — respondit caupo. — Vinum limpidum est, tantummodo poculum est squalidum.²⁰»

4. **Professor distractus.**²¹ Uxor professoris: Horribile est dictu, quam inhabilis²² sit nostra Julia. — Prof.: Quid fecit? — Uxor: Patellam²³ fregit. — Prof.: Extemplo dimitte²⁴ eam. Iam centies dixi, si quid fregerit, statim dimittendam esse.

Maria Harangozó disc. Simigiensis.

¹ Pali = Paulchen = mon petit Paul ² külföldi = ausländisch = étranger ³ felbont, feltör = entsiegeln, öffnen = ouvrir, décaheter ⁴ csacsi = Eselchen = petit nigaud ⁵ ivótárs = Saufbruder = compagnon de bouteille
⁶ kurta kocsmá = kleine Schenke = petit cabaret ⁷ késő = éjjeli = bis tief in die Nacht = tard dans la nuit ⁸ iszogatni = tüchtig saufen = boire sec ⁹ pohár = Becher, Glas = verre ¹⁰ visszautasít = zurückweisen = refuser
¹¹ lakás = Wohnung = appartement, domicile ¹² beköltözni = hineinziehen = emménager ¹³ ismeretlen = unbekannt = inconnu ¹⁴ megszokni = sich gewöhnen = s'habituer ¹⁵ tiszta, átlátszó = klar = clair ¹⁶ felszolgál = auftragen = servir ¹⁷ szakértően = sachkundig = en expert ¹⁸ csapláros = Schankwirt = cabaretier ¹⁹ (bor)virágos = kahmig = trouble ²⁰ piszkos = schmutzig = sale ²¹ szórakozott = zerstreut = distrait ²² ügyetlen = ungeschickt = maladroit ²³ térdkalács = Kniescheibe = rotule ²⁴ elbocsátani = fortschicken = renvoyer

5. **Pater in scholã.** «Veni, Domine Magister, examen¹ in locum² filii reparaturus.¹ Sum enim is, qui pensa, propter quae filius meus repulsam³ tulit,³ scripseram.»

6. **Discipulus officiosus.**⁴ Mendicus⁵ claudus⁵ ambulat baculo⁶ innixus⁶. Discipulus quidam venit

¹ javítóvizsgát tenni = eine Nachprüfung machen = passer l'examen des ajournés ² helyett = anstatt = au lieu de ³ megbukik = durchfallen = échouer ⁴ szolgálatkész = dienstfertig = serviable ⁵ sánta koldús = ein hinkender Bettler = mendiant boiteux ⁶ mankójára támaszkodva = sich auf eine Krücke stützen = appuyé sur sa béquille

et: «Concedisne — inquit — ut tibi auxilio veniam?» «Quomodo?» — interrogat senex. «Volo portare bacula tua!»

Ioannes Zágón disc. gymn. Archiepisc. Budapestinensis.

7. *Hora geographica in quadam schola urbana.* Magister pueris explanat, quae differentia sit inter insulam et paeninsulam:⁷ Muscam in poculo (in quo aqua est) proponite⁸ ante oculos.⁸ Musca nunc insula, quia est undique⁹ aqua circumdata. Ponite eandem muscam in poculo, quod lactis plenum est. Nunc est musca paeninsula, quia tantum aliqua ex parte aqua circumdata est.

Ioannes Sándor disc. Szeghalomensis.

8. *Judex:* Tu, te defendis, quod cum hoc cochlear¹⁰ furatus es,¹¹ error fatalis acciderat. Quid est error fatalis ille? — *Reus:*¹² Error fatalis fuit Domine iudex, quod ego credideram hoc cochlear argenteum esse.

9. *Professor:* Puer horribilis es, Stephane! Semper relinquis pennam tuam! Quid cogitas, qualis sit miles ille, qui sine armis suis eat in bellum? — *Steph.:* Ille miles maior dux¹³ est, ut arbitrator.

10. — Nonne, tu es amicus optimus mihi? — Certe. Sed pecuniam non habeo.

Curtius Tájber disc. gymn. Acad. Budapestinensis.

11. *Inest . . . Iuvenis (ad puellam):* Si liceret me scire numerum telephonicum tuum . . . — *Puella:* Is libro telephónico inest. — *Iuvenis:* Tunc liceret fortasse nomen tuum carum . . . — *Puella:* Id quoque libro telephónico inest . . .

12. *Tres colaphi.*¹⁴ — . . . nec plus ferre potui et colaphum ingentem dedi vappae.¹⁵ Mox dedi tertium quoque. — Forsitan secundum! — Non, secundum egomet accepi.

Ios. Cserépy disc. Werbőczyani.

⁷ félisziget = Halbinsel = péninsule ⁸ elképzelní = sich etwas vorstellen = s'imaginer ⁹ mindenünnen = (von) überall (her) = de toutes parts ¹⁰ kanál = Löffel = cuiller ¹¹ lopni = stehlen = voler ¹² vádlott = Angeklagter = accusé ¹³ tábornok = General = général ¹⁴ pofon = Ohrfeige = gifflé ¹⁵ semmirekellő = Taugeichts = vaurien

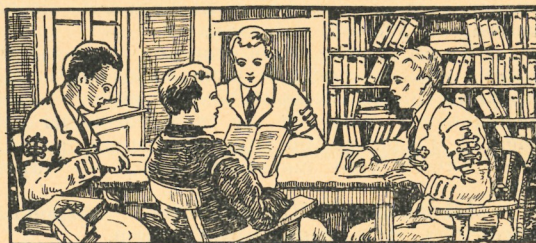
Sors iterata.

*Alitum princeps imitator olim
Daedalus Cretam fugiens misello
Filio amisso genitor volandi
Oderat artem.*

Saeculis lapsis chiliarchus ille,*
Transvolarat qui mare fortis ingens,
Flevit abreptum scelerate ocellum
Famam adeptus.*

Stephanus Helmecki dr. Zalaegerszegiensis.

* Lindbergh (ezredes = Oberst = colonel)

LECTORIBUS MEDIIS

Fiat iustitia!

Fabula sine auctore. Latine reddidit: *I. Guelmino.* Budapestinensis.

Vivebat aliquando pistor¹ quidam, qui ius suum semper et ubique defendebat. Accidit, ut quodam die carnem e macello² sibi ferri iussit. Cum autem ancilla³ carnem⁴ pondo⁴ (libram valentem)⁴ domum portavisset, pistorque eam librae⁵ iniecisset, obstupefactus⁶ videt carnem pondo libram non valere. Videt pondus⁷ iustum deesse carni, seque a macellario⁸ decipi. Macellarius autem est vir de honestate notus, qui nemini unquam detrimentum intulit. An fallor, inquit in se, et iterum metitur carnem. Et sine dubio caro manca⁹ est. Inspicit¹⁰ libram quoque diligentissime: optime fungitur.

«Eh — inquit in se — fiat iustitia!» et apportat carnem ad iudicem. Et ibi macellarium mensurae fallacis accusat. Documento¹¹ est caro, cui deest pondus rectum. Quid non experiemur¹² in hoc mundo, lamentatur.¹³ «Putastine unquam tale quid hunc hominem facere?» — interrogat iudicem. — Igne cremassem digitos potius, quam hoc cuique credidsem. Cui autem credam nisi oculis propriis, illum furem esse?»

Iudex nihil respondit, sed: «Eamus — inquit — ad macellarium!» Et ad eum properabant cum carne. Ut intraverunt, iudex statim inspexit mensuras¹⁴ librae et eas rectas invenit. Tum carnem iniecit librae, eam autem pondere iusto leviozem esse constituit. «Cur tu pistori — interrogat macellarium, — minus carnis emensus es debita?»¹⁵

— Nescio, domine, — respondet macellarius non turbatus, — quomodo hoc fieri possit. Pistor autem mensuram propriam, qua carnem illi

¹ pék = Bäcker = boulanger ² mészárszék = Fleischerei = boucherie ³ szolgáltól = Dienstmagd = bonne ⁴ egy font húst = ein Pfund Fleisch = une livre de viande ⁵ mérleg = Wage = balance ⁶ meghökkenve = in Erstaunen gesetzt = ébahi ⁷ a súly = Gewicht = poids ⁸ mészáros = Fleischhacker = boucher ⁹ hiányos = mangelhaft = le poids n'y est pas ¹⁰ megnézni = untersuchen = examiner ¹¹ bizonyítékul = Beweis = preuve ¹² tapasztalni = erleben, erfahren = voir ¹³ sópánkodni = jammern = se lamenter ¹⁴ mértéksúly = Maß = poids (de la balance) ¹⁵ köteles = gebührend = qu'il ne lui revenait

emensus sum, apud me habet. Et illum certe virum iustissimum iudicare debemus.

— Tu mensuram meam propriam — exclamat pistor — habes apud te? Quomodo accepisti, qui nunquam a me accepisti?! Et etiam audes suspicionem¹⁶ movere¹⁶ me mensurā fallaci uti solere?! Profer statim istam mensuram meam!

— Profer ergo mensuram illam! — iubet iudex.

— Libentissime! Hic est domine, — respondit macellarius, et in mensa posuit panem.

Iudex admirationis plenus inspexit panem. Quid tibi vis hoc in pane? — interrogat.

— Ego hodie — dixit ille — panem pondo (libram valentem) a pistore emi iussi. Vix accepi, iam venit ancilla pistoris, ut carnem pondo referret. Et ego, pane utens mensurā, emensus sum carnem pistori. Cui si quid deest ponderi iusto, interroga pistorem, quomodo hoc fieri possit.

Et panis in lancem¹⁷ alteram impositus cum carne aequissime pari¹⁸ momento¹⁸ libratur.¹⁸

— Qui, amice, — dixit iudex pistori — ad ius suum defendendum iudice utitur, prius curae ei sit etiam ius alterius servare. Nam, quod tibi iustum, illi aequum. — Et abiit. Abiit pistor quoque, aegerrime sentiens se eodem modo puniri, quo peccaverit.

¹⁶ gyanút kelt = Verdacht erregen = éveiller le soupçon ¹⁷ a mérleg serpenyője = Wagschale = le plateau de la balance ¹⁸ egyensúlyban van = sich im Gleichgewicht halten = être en équilibre

Sponsio.¹

Scriptis E. Trost. In Latinum convertit O. Suszter Zalaegerszegensis.

Iusto Liebig (chemicorum Germaniae vel maximus a. 1803—1873) in universitate Bonnensi discente eandem universitatem frequentabat etiam quidam iuvenis e comitibus² X, qui iuris prudentiam discerebat se ad officium³ legatorum³ publicorum³ praeparaturus. Vel — rectius dictum — haec ei discenda erat. Comes X. ditissimus erat, sed insolens et

origine suā superbissimus. «Ego sum comes X.» dicitabat quāque occasione et ideo omnes ceteri oderunt eum discipuli. Comes iuvenis noster in idem thermopolium⁴ ad prandium devertere coepit, ubi Iustus Liebig cum sodalibus convenire solebat, quare hi minime laetabantur. Praesertim Iustui Liebig ei irascebatur et illum aditu thermopolis arcere decrevit. «Quo pignore mecum — inquit — sponsonem facere⁵ velitis eum a me hinc expulsus iri?»

«Cerevisiā⁶ in orbem⁶ eunti⁶» responderunt amici ridentes.

«Recte est!» Postridie intravit, ut solebat, comes iuvenis thermopolium. Ille ex equitatione matutinā⁷ venit, lentis passibus pergrediebatur oecum⁸ et denique magno cum strepitu se in sedile deiecit. Pedes distendit et monoculo stricte oculo applicato virgā equestri splendidum caligarum⁹ marginem pulsabat. «Puer!»¹⁰ exclamavit ille voce nasali. Pincerna¹⁰ subito advenit cum indice ciborum. «Recita indicem.»

Pincerna oboediens recitare coepit: «Frigida gallina assa.»¹¹ — «Nihil aliud?» — «Salmo.»¹² — «Nihil aliud?» — «Ovum coctum in poculo et perna.»¹³ — «Nihil aliud?»

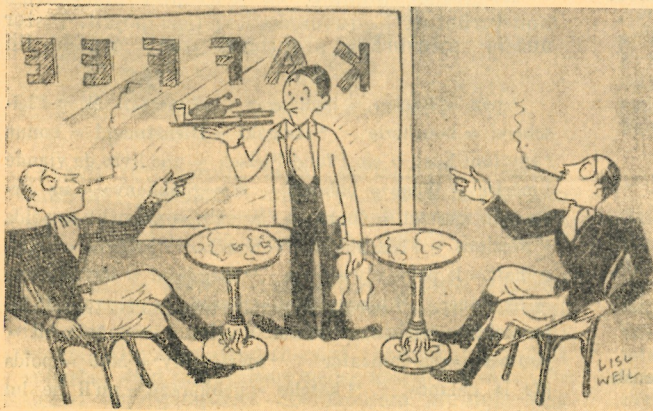
Hoc modo continuabatur colloquium. Mox comes omnia contemnens exclamavit: «In hoc atro nido nihil inveniri potest... Sed tamen apone mihi gallinam frigidam!» Tum Iustus Liebig subito surrexit et celeriter disparuit, sed paulo post rediit vestimentis equestribus amictus et oculo dextro monoculo ingenti applicato. Is quoque lente pergrediebatur thermopolium et iuxta comitem con-sedit. Longis pedibus distentis angulisque oris superbe demissis¹⁴ et marginem caligarum virgā equestri verberare incipiens vocem comitis superbi imitans exclamavit: «Puer!» Pincerna attulit indicem ciborum. «Recita!»

«Frigida gallina assa.» — «Nihil aliud?» — «Salmo.» — «Nihil aliud?» — «Ovum coctum in poculo et perna.» — «Nihil aliud?»

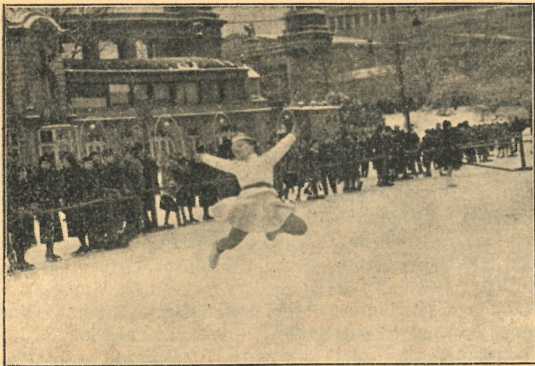
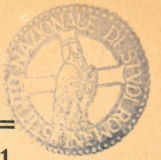
Comes iuvenis noster semper iracundior hoc colloquium auscultabat, mox sedili exsiluit et Iusto Liebig obstrepuit: «Quanta audacia! Ego sum comes X.»

Liebig monoculo suo strictius oculo accomodato et oblique comitem despiciens voce nasali ait: «Nihil aliud?» Totum sonabat thermopolium hilari discipulorum risu.

«Euge!»¹⁵ Liebig!» clamabant omnes. Comes iuvenis vultu rubro se proripuit et nunquam postea ibi videri poterat. Iustus Liebig sponsione victor pignus certaminis nactus est.

¹ fogadás = Wette = pari ² gróf = Graf = comite ³ diplomáciai pályá = 'diplomatische Karriere = carrière diplomatique ⁴ kávéház = Kaffeehaus = café ⁵ fogadni = wetten = parier ⁶ egy korsó sört fizet a vesztes mindenkinek = es geht um eine Runde = à une tournée ⁷ hajnali = Morgen = de matin ⁸ helyiség = Lokal = salle ⁹ csizma = Stiefel = botte ¹⁰ pincér = Garçon = garçon ¹¹ sült = Braten = rôti ¹² lazac = Lachs = saumon ¹³ sonka = Schinken = jambon ¹⁴ lebiggyeszténi = herabziehen = faire la moue ¹⁵ bravo!

Campio spectaculorum glacialium (luce pinxit
br. Tib. Tallián)

III. Scientia Nandi temptatur.

Der Nant. Eine lustige Studentengeschichte vom Reimichl. Verlangsanstalt Tyrolia Innsbruck. 1929. Latine reddit Avenarius presb. S. V. D. Tirschenreutensis.

Tum Nandus properavit ad matrem et ovans narravit: «Bene ego respondebam, mater. Decanus dixit me esse omnium sapientissimum et me oportere capessere studia. Scin', quid sim futurus? Ero parochus».³¹

Et mater quidem laeta excepit sermonem. Sed delato ad patrem consilio is primo verbo plaustrum percudit: «Tēne parochum? In placentarum catino³² tu quidem eris parochus. Me tu, si inchoares studia, re³³ mea fraudares,³⁴ et futurus esses, quam es, nequior. Non erit!» Et cum mater Nandum adiuvarē vellet, pater ira motus: «Hoc adhuc defuit tibi, stulta, arbitrari te istum machinatorem aliquem futurum esse. Vappa est, inquam, et erit vappa».

Et mater quidem obortis lacrimis exit. Nandus autem aliam viam meditans: «Ego inquit, adibo parochum. Is certe etiam patrem ex invito mollem reddet.» Sed antequam accederet ad parochum, ut augetur animus, summā horti conscensā piro exultans super tecta vociferatus est. Cum descendisset, facies ardebat ut paeonia,³⁵ nares habebat campanulatas,³⁶ in braciis ad genu magna erat scissura. Tum demum venisse tempus ratus ad parochum perrexit, rem pudenter suam exposuit. Parochus puerum aliquantisper³⁷ super perspicillum³⁸ intuitus dixit: «Haud tu sane,³⁹ id quod nuper in examine cognitum est, crassa³⁹ Minerva³⁹ te ad studia applies. Sed nunc abi domum et curā, ut emungaris,⁴⁰ et braciae ut resarciantur. Cetera curae erunt mihi. Neque multo post parochus venit ad patrem Nandi brevique rem Nandi cum eo confecit. (Finis.)

³¹ plébános = Pfarrer = curé ³² tál = Schüssel = plat
³³ vagyon = Vermögen = fortune ³⁴ elprédálni = um etw. bringen = dissiper ³⁵ bazsarózsa = Pfingstrose = pivoine

³⁶ scilicet: muco pendente [mucus = takony = Rotz = morve] ³⁷ egy darabig = eine Zeit lang = pendant quelque temps ³⁸ szemüveg = Brille = lunettes ³⁹ a legbutább nem volnál = der Dümme wäre nicht = tu ne serais pas le plus imbécile ⁴⁰ orrát kifűjni = ausschnetzen = se moucher

Memorabilia quaedam belli Hispanici.

J. M. Jimenez C. M. F. Alabonensis (Zaragoza.)

Dulce et deco rum est pro patria¹ mori
(Hor. Od. III. 2. 13.)

Cum facta de bello civili apud Hispanos clarius sole pateant, facere non possumus, quin admiremur iudicia adeo inter se opposita, quae in actis¹ diurnis¹ quarundam nationum appareant. Manifestum est enim, quoniam sint communistarum facinora: nil humani, nil sancti, necesse, ruinae. Vestes, tabulae,² signa,² opes omnes raptae, incensae vel projectae sunt; civitates direptae ac deletae; templa fragore magno impie destructa; homines gregatim³ tum ex magnis et opulentis turribus,⁴ tum ex humilibus tuguriis⁵ extracti, aetatis sexusque promiscui, aut ad infinitatem operis⁶ servilis⁶ conclusi aut ad mortem adducti. Quorum nonnullos cognoscimus, qui non nisi post magnos cruciatus perierunt, nonnullos, qui adhuc vivi obruti⁷ sunt in foveis,⁸ nonnullos, qui cruci confixi, aut igne consumpti sunt. Sed sunt, qui aut haec facta ignorent, aut ea ignorare praesumant. Tamen nihil amplius de infestis ac sceleratis hominibus, qui contra patriam dimicant. Placet potius eorum gesta celebrare, qui patientissime sustinent, quidquid patria iubet pati, non cunctantes mortem pro patria oppetere. Ex opere, qui inscribitur «Los de siempre» ab Antonio Pérez de Olaguer scripto, nonnulla compendiose referam.

1. **Crure amputato essedarius⁹ esse vuit.** Raymondus Martinez Riezu miles traditionis, in vehiculo infirmorum ad nosocomium¹⁰ semivivus adportatur. Medici et valetudinarii,¹¹ ubi eum primum inviserunt, se vulneribus mederi posse desperarunt. Crus amputare, haec una via salutis erat. Opere a chirurgis iam incepto, ipsi de adversa fortuna militis narrantes, qui virtute summa pro patria certaverat, inter se lugebant: eum enim sensuum¹² perceptione¹² carere¹² putabant. Sed tunc miles forti virilique animo: «Quid dubitate? — ait — caedite et amputate: ego enim nec minimam querelam proferam. Deo tantum corpus obtuleram, ipse vero crure tantum contentus est. Non est quod querar». Paucis post hebdomadis¹³ baculorum¹⁴ seu adminiculorum¹⁴ ope procedens, praefectum

¹ hírlap = Zeitung = journal ² festmény, szobor = Gemälde, Standbild = peinture, statue ³ csapatonként = scharenweise = en masse ⁴ palota = Palast = palais ⁵ viskó = Hütte = cabane ⁶ kényszermunka = Zwangsarbeit = travaux forcés ⁷ eltemetni = vergraben = enterrer ⁸ gödör = Grube = fosse ⁹ szekérsz = Fuhrwaser = soldat du train ¹⁰ kórház = Lazarett = ambulance ¹¹ ápoló = Krankenpfleger = infirmier ¹² érzékszervei nem működnek = seine Sinnesorgane funktionieren nicht = les organes des sens ne fonctionnent pas ¹³ hét = Woche = semaine ¹⁴ mankó = Krücke = béquille

militum adiit, cui ait: «Domine, pro aris et focis dimicans crus unum amisi: nunc vero, chirurgica sectione optime superata,¹⁵ iterum ad bellum paratus sum. Pedester aut equester miles esse nequeo, esedarius tamen esse possum: nam ut esedum regam, ambobus cruribus non est opus».

¹⁵ átesni vmin = überstehen = subir *Finis sequetur.*

Münchhausen atque larva¹ castelli.¹

Scripsit O. G. Foerster. Latine reddidit Ludovicus Nyers e Sch. P. Kecskemétiensis.

Vir² perillustris² Lonsdale Britanniae Münchhausen putabatur. Ingenium eius aptum ad casus³ mirabiles excogitandum⁴ superari haud potuit. Aliquando venit Lonsdale hospes in castellum antiquum, quod parte Scotiae Hochmooren vocata situm est. Dominus castelli nuntiavit in cubiculo⁵ turris castelli unum ex suis maioribus nocte deambulare⁶ assuevisse, quamobrem neminem in hoc cubiculo morari. Lonsdale statim professus est⁷ se in hoc cubiculo larvarum pernoctare⁸ atque umbram repellere. Se iam innumerabiles larvas expulisse, dixit, atque iuvare⁹ sese⁹ casibus suis mirabilibus novum addere. Dominus castelli assensit¹⁰ ac viro perillustri Lonsdale in cubiculo turris lectum¹¹ sterni¹¹ iussit.¹¹ Vir Britannicus revolverium pulvino¹² capit¹² supposuit. Sed mediā nocte repente somno excitatur. Cubiculum luce pallidā lunae impletum erat atque in cubiculo susurrum¹³ insolitum audiri posse visum est.

Vir cepit revolverium ac intentus spectabat longe lateque. Repente apud pedem lecti manū vidit.

Levavit revolverium atque exclamavit: «Manus aufer aut globulum¹⁴ mitto!¹⁴» Manus larvae loco se non moverunt, sed aliquantulum tremere visi sunt. Lonsdale tria numeravit, deinde glandem¹⁴ misit¹⁴...

Dominus castelli atque ceteri hospites fragore¹⁵ somno excitati sunt. Expectatione¹⁶ pleni¹⁶ ruebant in cubiculum turris. Unus ex servis lampadem tulit secum. «Umbram glande necavi!» clamabat Lonsdale superbe. «Sed mihi misere pedes morsu¹⁷ violavit.¹⁷» Ceteri appropinquant. Spectaculum mirabile visu erat, quod viderunt. In lecto iacebat Lonsdale. Pedes

eius eminuerunt super opertorium¹⁸ nimis breve lecti. Sed dextri pedis pollex¹⁹ erat glande perforatum.

¹ szellem = Gespenst = revenant ² lord ³ kalandok = Abenteuer = aventure ⁴ kigondol = ersinnen = inventer ⁵ szoba = Zimmer = chambre ⁶ jár-kel = herumwandeln = se promener ⁷ ajánlkozni = sich er bieten = s'offrir ⁸ éjjelezni = eine Nacht verbringen = passer une nuit ⁹ örömet okoz neki = es sei ihm ein Vergnügen = cela lui fait plaisir ¹⁰ beleegyezni = einwilligen = consentire ¹¹ ágyat vettet = ein Lager aufschlagen = préparer un lit ¹² fejkendő = Kopfkissen = oreiller ¹³ susogás = Raunen = murmure ¹⁴ löni = schießen = tirer ¹⁵ durranás = Knall = détonation ¹⁶ feszült várakozással = erwartungsvoll = plein d'attente ¹⁷ beleharap = in etwas beißen = mordre ¹⁸ takaró = Bettdecke = couverture ¹⁹ hüvelykujj = die große Zehe = orteil

Calamitates. In urbe Bucharesto incendio theatrum «Vox» devastatum est. Spectatores non nisi pileis amiculisque¹ summis¹ in vestiario² relictis vitam servare potuerunt, sed foris in via vim frigoris 15° pati debuerunt. — In Italia lapsus³ montis³ ad Civitellam (in provincia Romagna) nonnullas domos adeo compressit, ut in ruinis 19 cadavera invenirentur. — Tota fere Europa acriore⁴ frigoris⁴ vi⁴ riget,⁴ qua⁵ multi esse iam confecti⁵ undique nuntiantur. Etiam caligo et procellae⁶ hibernae⁶ ubique calamitatum causae sunt. Navis, qua Michael heres regni Rumaniae per Pontum⁷ Euxinum⁷ Athenas vehebatur, undis adeo iactabatur, ut filius regius navigatione omissa⁸ in portum Constantianam rediret et viā ferratā Athenas proficisceretur. Lupi autem esurientes⁹ in montibus Rumaniae in vicis catervatim irrumpere audent et nec pecori nec homini parcunt. Aëroplanum F—AMYD societatis Aeriae Franco-gallicae (Air France) Vindobonā relictā priusquam Pragam adveniret, in caligine lucem non transmittenti illisum¹⁰ arbori decidit, aviator autem et radiotelegraphista¹¹ et vector mortui sunt. — Frequentia¹² automobilium in urbe Neo-Eboraco¹³

¹ felsőkabát = Überrock = surtout ² ruhatár = Garderobe = vestiaire ³ hegycsuszamlás = Bergsturz = éboulement de terre ⁴ dermesztő hideg uralkodik = es herrscht schneidende Kälte = il gèle à pierre fendre ⁵ megfagyani = umkommen = périr ⁶ téli viharok = Winterstürme = tempêtes d'hiver ⁷ Fekete-tenger = das Schwarze Meer = la mer Noire ⁸ abbahagyni = aufgeben-interrompre ⁹ éhségükben = hungrig = affamé ¹⁰ beleütközni = anschlagen an etw. = heurter contre ¹¹ szikratávíró = Funker = radiotélégraphiste ¹² forgalom = Verkehr = circulation ¹³ New York

diebus festis nativitatis¹⁴ Domini¹⁴ tanta erat, ut 280 hominum propter automobilia vitam amitterent. — Domus¹⁵ mente¹⁵ captorum¹⁵ Montredomensis (in Gallia) propter circuitum¹⁶ curtum¹⁶ flammis correpta est. Dum incendium vigiles¹⁷ aegre exstinguere potuerunt, aegrorum¹⁸ animi¹⁸ multi effugerunt, alii in flammis perierunt. — In Japonia tectum theatri umbrarum semoventium (vulgo: cinematographi) immenso nivis onere gravatum¹⁹ corruit et spectatorum 70 vitā privabantur. — In Monte Nivoso (Schneeberg in Austria) nives²⁰ incredibili celeritate devolutae²⁰ viatores²¹ voluptuarios²¹ oppressit, quorum 5 mortui sunt.

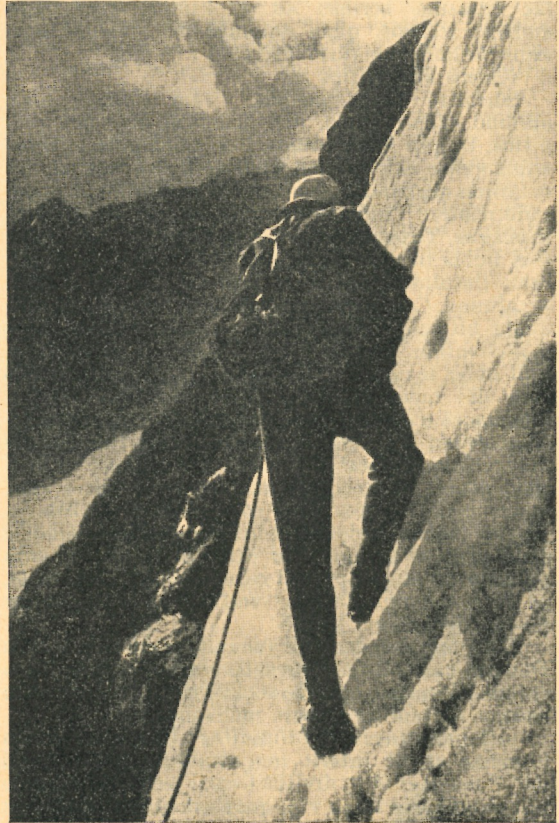
Tabula mortuorum. Germani lugent obitum Ericii Ludendorff (1865—1937), cuius nomen in bello gentium expeditio²² furtiva²² clarum fecit, cum solo adiutore comitante portam capulo²³ gladii²³ pulsans arcis Leodii²⁴ defensores obstupefactos iussit arcem dedere. Mox summus militiae dux factus est. — Amatores artis musicae ubique dolent de Mauro Ravel auctore musico franco-gallico amisso, cuius operibus (Bolero, etc.) quis est, quin saepe delectatus sit? — De Gustavo Dalen autem, cui cognomen «caecus»²⁵ Edison Sueciae inditum est, proxime quae prof. Bellissima de eo nobis scripsit, edituri sumus.

Res bellica. Japonenses in dies magis Sinenses reiciunt, quin²⁶ etiam²⁶ Europaeos neglegunt. Sic nuper etiam naves Britannorum et Americanorum demerserunt. Auctoritas Europaeorum in Japonia multo minus valet. Antea enim civis Britannus aut Americanus violatus statim classi²⁷ impetum²⁷ comminanti²⁷ iniuriam sibi illatam ulcisci poterat. Quod nunc nec Britanni, ne Mare²⁸ Internum²⁸ Italis praeda sit, neque Americani, ne optimos emptores amittant, facere audent. — In Hispania nationalistae oppidum Teruel ab hostibus circumdatum nondum sibi recuperaverunt. — Arabum seditio et impetus quotidiani effecerunt, ut divisio Palaestinae in tres partes differretur.²⁹

Nuntii alii. Italia societatem nationum reliquit, quae nunc multo minoris momenti³⁰ est, nam praeter Britanniam et Francogalliam et Russiam nullae civitatum³¹ potentissimarum³¹ in societate manere voluerunt. — Communistae franco-gallici foedus cum Ecclesia catholica contra regna dictatorum icere conati sunt, quod consilium tamen repudiatum est, nam Ecclesia vastatores templorum, percussores³² sacerdotum, hostes Dei amplecti non potest. — Hiberni³³ die 29. m. Decembris novā formā³⁴ civitatis uti inceperunt et in locum regis Britanniae praesidem reipublicae sibi creabunt. — In Hungaria hoc novo anno vaccinatio³⁵ obligatoria contra diphtheriam imperata est. — Regina Britannorum mercatui³⁶ caritativo³⁶ ante nativitatem Domini etiam ipsa venditrix aderat atque merces diversas 500 libris³⁷ sterlingicis vendidit. Emptor minimus puer 4 annorum matridonum crateram³⁸ vitreum tribus libris sterl. emit. — Arbor nativitatis Domini maxima in urbe Sancto Francisco erecta esse dicitur. Arbor 70 metrorum in silvis Californiae electa in duas partes pares secata mensuris³⁹ silvarum³⁹ assistentibus in insulam, ubi expositio mundana a. 1939 instituitur, transportata est. Vespere sancto arbor ingens splendore innumerabilium luminum ornata iam e longinquo admirationem spectatorum movit. — Schuschnigg cancellarius Austriae et Ciano comes

minister rerum exterarum Italiae foederis renovandi causa Budapestinum advenientes consensu et acclamatione⁴⁰ omnium accepti sunt.

¹⁴ karácsony = Weihnachten = Noël ¹⁵ tébolyda = Irrenanstalt = asile d'aliénés ¹⁶ rövidzárlat = Kurzschluss = court-circuit ¹⁷ tűzoltó = Feuerwehr = sapeur-pompier

Ascensus periculosus.

¹⁸ elmebeteg = geisteskrank = aliéné ¹⁹ súlya alatt = unter der Last = sous le poids ²⁰ lavina = Lawine = avalanche ²¹ turista = Turist = touriste ²² rajtaütés = Handstreich = attaque brusquée ²³ kardmarkolat = Degenknauf = poignée de sabre ²⁴ Lüttich = Liège ²⁵ vak = blind = aveugle ²⁶ sőt = sogar = même ²⁷ flottatüntetés = Flottendemonstration = démonstration navale ²⁸ Földközi tenger = Mittelmeer = la Méditerranée ²⁹ elhalaszt = verschieben = ajourner ³⁰ jelentőségű = von Bedeutung = d'une importance ³¹ nagyhatalom = Großmacht = grande puissance ³² gyilkos = Mörder = meurtrier ³³ Írország = Irland = Irlande ³⁴ alkotmány = Verfassung = constitution ³⁵ védőoltás = Schutzimpfung = vaccination ³⁶ jótékonysági vásár = Wohltätigkeitsverkauf = foire de charité ³⁷ font = Pfund = livre ³⁸ vulgo: bowle ³⁹ erdőmérnök = Forstingenieur = ingénieur ⁴⁰ éljenzés = Beifallrufen = acclamation

Caesarem a Cicerone hospitaliter exceptum esse. (5)

Ad fabulam *Th. Birtii* latine libere tradidit *Aemilius Láng* O. Praem. Keszthelyensis.

Cicero concito gradu ad Tironem se proripuit, cui dixit: «Sume stilum ceratamque tabulam et fac citissime scribas ad Atticum!» Tiro dicto audiens scripsit, quae dominus ad amicum intimum animo concitato dictabat:

«Cicero suo Attico S.

Succurre malis nostris! Iam pridem nihil omnino exspectamus, nisi miserum. Sed hoc perditius, in quo nunc sumus, fieri nihil potest. Uxor nobis exitio est. Libera, quaeso, libera nos hac ad maximas aegritudines accessione non minimā. Valetudo nostrae Tulliolae nos vehementer sollicitat et tussisque Tironem graviter infestat. Quid, quod laus nobis in dies detrahitur! Honestissime viximus, floruimus, sed nunc iam occidimus,¹ Attice, occidimus. Caesarem hospitio apud nos excipiemus, quam ob rem Terentia nos semper irridet atque invectionibus acerbis irritat. Quae animi duri nequit nobis intime uti, nos autem molles et placidos esse tibi haud ignotum. Quid faciamus? Repudiemusne² uxorem? Suscipe, quaeso, totum negotium. Apud illam gratiā opus est nobis tuā, tuaque auctoritate. Facies³ ut³ videbitur.³ Scimus enim si quid nostrā intersit, tibi maiori curae solere esse, quam nobis. Totos dies consumimus in litteris. Neque tamen scriptio et literae leniunt. Quodsi esset aliquod levamen, id esset in te uno et cum primum ab aliquo poterit esse, a te erit. Exoro te, ut in hac tabula stilum⁴ veritas,⁴ ne una quidem literula remaneat. Vale!»

Tiro dein veredarium⁵ vocavit, quem cum tabula Romam misit. Quibus peractis omnes in bibliotheca rursus intermisso operi se accinxerunt, Cicero autem novam partem de virtute inchoabat:

«Ut obscuratur et offunditur⁶ luce solis lumen lucernae et ut interit magnitudine maris Aegei stilla⁷ muriae⁷ et in divitiis Croesi teruncii⁸ accessio et gradus unus in ea via, quae est hinc in Indiam: sic omnis rerum in corpore sitarum aestimatio splendore et magnitudine virtutis obscuretur et obruatur atque intereat necesse est».

Gravem Ciceronis vocem suaviter remittebant parietes, cum subito in faucibus clarā voce inclamare coepit puer horam nonam esse. Eodem tempore auditur de via tumultuosus clamor: fremitus equorum, strepitus rotarum, flagra resonantia et clamitatio hominum. Librarii notariiue velut⁹ mente⁹ captā⁹ exsiluerunt de sellis, ut et ater eversi atramentarii humor effusus fuerit. Cicero ex bibliotheca opinione celerius adfuit in porticu in D litterae similitudinem circumacto, ut J. Caesarem comitatumque eius exciperet. Terentia iam aderat cum familia¹⁰ et hospitem rite et frigide, sed summa cum urbanitate salutavit. Cicero subito trepidus pedem revocavit et rubore suffusus magnae perturbationis notas prae se ferebat, nam adverso pectore tunicati magna atramenti macula nigricabat, quam cum frustra abstergeret, in cachinnos effusus accessit ad Caesarem et «Salvere te iubeo, — inquit — excusatum me habeas, quod discinctus te excipio. Verumtamen salve, salve!»

Caesar pronus breve osculum labiis Ciceronis

impressit, quod animum eius totum perturbavit. Nam mos osculandi apud reges Asiaticos vigeat, qui aulicos¹¹ sibi acceptissimos solebant osculis distinguere et honorare. Etiam Caesar quasi rex ex Asia venit! Qua re moleste affectus avertit se Cicero et «Tuā veniā, — inquit, — me toga amicum.» At Caesar retinuit eum simulque lineamenta oris, quae sescentas fecerant rugas asperas, mollescebant et sensim explicata sunt. «Licetne¹² pauca?¹² — inquit. — Permitte primum, quaeso, ut tibi gratias agam, quod licuit per te huc advenire. In domo Tullii belli atque reipublicae oblivisci licebit. Me togatum sine ferro venisse vides. Dulce est inter amicos numerare posse te et Brutum, quo et tu amico uteris, Brutum, quem in itinere nactum cum aliis tibi notissimis viris mecum duxi.»

Cicero sex tribunos militum, qui cum Caesare venerant, nominatim salvare iussit. Post stabat integra decuria calonum. Caesar togā purpureā amictus omnes viros, qui aderant, capite supereminuit. Quem proceritate corporis, industriā agendi, summā ingenii vi et toto habitu augusto verum esse regem facile credideris. Post tergum eius stabat Brutus, iuvenis formā egregius cirris¹³ fuscis,¹³ loquaci voltu, mollibus genis, oculis subnigris parum somniantibus,¹⁴ tamen nimis argutis. Ciceroni solatio erat, quod Brutus advenit, itaque et ceteros hospitaliter exceptit, in quibus erant et Ventidius et Mamurra, homines novi tenui loco, quibus Cicero summam sui admirationem iniectam esse libenter ferebat. Mamurra ingeniosus praefectus tormentariis erat vir levis, qui luxuriā difflebat. Lacerna eius tenui texturā, quam levisimā aurā de scapulis¹⁵ sublata iri credas, decore confluebat. Cuius texti versicoloris tenues umbrae tam parvi discriminis erant, qualis arcus, percussis solibus ab imbre, solet inficere caelum: in quo mille colores diversi cum niteant, ipse tamen transitus spectantes oculos fallit.

Caesar ad Terentiam versus: «Pro eo, quod exspectatione citius adveni, — inquit, — veniam a te petitam impetratamque velim. Excusatum me habeat, quod ex longo itinere redi».

— Celeritatem Caesaris admirabilem esse quis nesciat, — respondit extemplo Cicero, ut Terentiae succurreret.

— Est, uti dicis, — interfatur Mamurra. — Hic venit, vidit, vicit. Quod cum hostibus, tum hospitibus haud ignotum est.

Omnes prope attoniti repente conticuerunt. Cicero primum silentium rupit: «Velim edoceas me,

¹ végem van = es ist aus] mit mir = je me meurs! c'en est fait de moi! ² elválni vkitől = sich scheiden von... = divorcer de, répudier ³ tégy legjobb belátásod szerint = handle nach deinem besten Gutdünken = fais comme bon te semblera ⁴ semmisitid meg az irást = vernichte das Geschriebene = efface l'écriture ⁵ lovasposta = Postreiter = courrier ⁶ elsötétedik = wird verfinstert = pâlit ⁷ egy csepp sósvíz = ein Tropfen Salzwasser = une goutte d'eau salée ⁸ egy as nagydrésze = ein Viertel as (fillér = Heller) = le quart d'un as ⁹ szinte eszüket vesztve = wie von Sinnen = tout affolés ¹⁰ cselédség = Dienerschaft = le personnel ¹¹ udvari emberek = Hofleute = courtisan ¹² szabad egy szóra? = gestattet ein Wort? = Puis-je vous dire un mot? ¹³ barnafürti = braunlockig = aux cheveux châtains bouclés ¹⁴ álmodozó = versonnen = rêveur ¹⁵ váll = Schulter = épaule

num praediolum tuā voluntate sit milite circumventum?)

— Haud dubie meā, — respondit Caesar, — quia misera plebs, quo me cunque verto, semper me prosequitur. Noli, quaeso, verba mea perperam¹⁶ interpretari. Si fama percrebuerit me apud Ciceronem advenisse, maligna turba hominum omnis aevi me videndi cupidorum undique affluet. Commeatum igitur intercludi iussi, ne tibi incommodarent.

Quantum officium!¹⁷ Caesar oculos circumferens voce asperā dixit: «Calidā lavari cupio!» Ciceronem adfuisse ad imperandum crederes. Repente tamen Caesar voce leniore perrexit: «Credere velim hypocaustum¹⁸ esse calefactam neque ullam exhibiturum esse hoc molestiam.

— Semper calefacta est, semper, — affirmabat Cicero paene serviliter. — Utere, quaeso, et servis nostris.

— Benigne,¹⁹ — respondit Caesar, — servos mecum duxi. Simulque innuit Arabi et Aethiopi, hominibus oculorum torvitate terribilibus, qui veste acriter coccinea²⁰ et crocea²¹ erant induti.

Caesar veloci oculo rursus percurrerebat porticum et Modesta munde nitideque vestita, quae una cum marito columnas frondibus ornabat ocellisque suis loquacibus in Caesare stupebat, primo aspectu admirationem eius excitavit. Sed priusquam se ex stupore colligeret, Terentia salute datā redditaque cum illa repente discessit.

Uxor Ciceronis alta,²² sed durius incedebat lentis passibus; stola eius cumatilis²³ auro plumata ad imos usque pedes erat demissa, cuius extremam partem instita²⁴ subsuta ambiebat. Coma in suggestum composita margaritarum²⁵ linea²⁵ erat substricta. Collum monili aureo ornatum erat absque auribus elenchi²⁶ pendebant. (Continuabitur.)

¹⁶ félre = falsch = à tort ¹⁷ udvariasság, figyelem = Höflichkeit = politesse, obligeance ¹⁸ fűtőcsövek = Heizröhre = tuyaux de chauffage ¹⁹ lekötelezel = sehr verbunden = bien obligé ²⁰ skarlátvörös = scharlachrot = écarlate ²¹ sáfránysárga = Safrangelb = jaune safran ²² emelt fővel = den Kopf hochtragend = la tête haute ²³ tengerszínű = meerfärbig = couleur d'eau de mer ²⁴ fodros szegély = Besatz = bordure ²⁵ gyöngyfűzér = Schnur Perlen = cordon de perles ²⁶ nagy körtealakú gyöngyfülbevaló = eine große birnenförmige Perle als Ohrgehänge = une grosse perle piriforme servant de boucle d'oreille

LECTORIBUS MAIORIBUS.

Vivum Latinum.

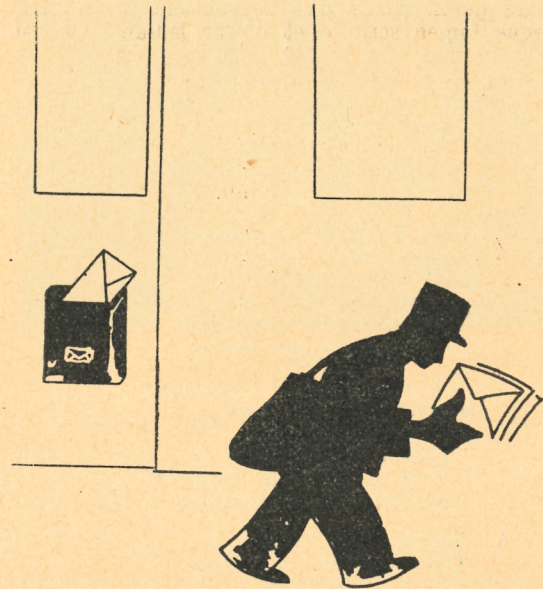
Congressus amicorum latinitatis internationalis, ut Budapestini una cum Congressu Eucharistico fieret, dr. Theodorus Philips aliique proposuerunt. Sed statuta legesque iubent socios Congressum Eucharisticorum per hos dies nullis aliis rebus nisi sacris faciendis adesse atque operam dare. Eo magis gaudendum est, quod congressus latinus ab Instituto Studiorum Romanorum Romae instituetur. Praeses enim Instituti, Carolus Galassi Paluzzi,

propugnator latinitatis doctissimus haec ad moderatorem «Iuventutis» scripsit: «Noi pensiamo realmente a bandire un congresso internazionale per promuovere il rifiorire dell' uso e dello studio della lingua latina; occorrerà tuttavia attendere ancora alcuni mesi per prepararlo in maniera adeguata. »Ephemeris nostra lectores de omnibus rebus ad congressum latinum pertinentibus certiores faciet.

Nos latine cantamus. Hic erat titulus vocum concertus a choro discipulorum gymnasii Acad. Vindobonensis duce Ruperto Corazza in auditorio Societatis Populo Erudiendo «Urania» editi. Ante concertum socius noster perillustris Otto Schmied scholas de carminibus latine redditus atque de volubilitate linguae latinae habuit. Auditorium medium «Uraniae» non omnes capere potuit, qui audituri erant. Quia etiam schola concertusque magnopere placuerunt, totum programma mense Martio repetetur. Magistra scholae cuiusdam, e qua una sola discipula interfuerat, narravit deinde hanc tam inflammantem de concertu rettulisse, ut tota classis proximo concertui Latino interesse constitueret.

Novum periodicum latinum ex America accepimus, quod inscribitur: «*Inter nos*, libellus editus a senioribus studentibus in schola superiore Calvertana, Tiffin — Ohio Collegis novis omnia laeta et felicia optamus et ominamur.

Ineunte novo anno 1938 multi sociorum moderatorem «Iuventutis» latine salutaverunt, quorum exempla pul-

Tabellarius Calendis Jan.

cherrima hic eduntur. Doc. M U Dr. Fr. Lenocho Pragensis haec scripsit: «Ad Christi Natalem redeuntem, quidquid ominor ipsi, ominor et Tibi. Nec minus precor, ut novus annus ad auspiciatum finem omnia Tibi perducat, quae deducere negavit annus praeteritus.» — Ab doctore Michaele Sandler Jaroslavensi haec pulchra verba accepimus: «Simul ego tuae amplitudini in hunc Novum Annum instantem opto ominorque omnia laetissima faustissimaque,

pariterque optimis proseque omnibus ephemeridem «Iuventus» exoptans, ut per multos annos floreat, crescat, augeatur ad studiorum humaniorum scientiarumque incrementum, ad salutem Hungariae, patriae suae celeberrimae, atque ad totius iuventutis studiosae utilitatem. Totus Tuus *Dr. Michael Sandler.* — *Dr. Carolus Flesch* autem Reichenavensis chartam vetere atque nova domo sua (1762—1937) illustratam misit his versibus bilinguibus: «Anbei das neue Haus beschau — Es war einmal ein morscher Bau — Nunc aedes est compacta — E fragili vetere facta.» Idem etiam haec scripsit: «Die festivo Sanctorum III regum, moderator ornatissime, Tibi e longinquo a sede mea nova mitto dona auri, quod est operum successus, turis, quod est honoris amplitudo, myrrhae, quod est labor cotidianus vivificans. Fulgeat stella Tibi jugiter favorabilis! Vive valeque in Domini gratia!» — *Ottoni Schmied* autem, censori aenigmatum nostrorum *Aemilius Gaar* praeses societatis philologorum veterum Vindobonensis hoc votum etiam titulo sepulchrali dignissimum misit:

AMICO SODALIQUE CARISSIMO
MAGISTRO ARTIFICIQUE
LATINI VIVI
LOQVENDI SCRIBENDI PANGENDI CANTANDI
VT NOVVS ANNVS
CVM SALVTEM BONAM MULTAQVE GAVDIA
TVM BONOS STVDIORVM SVCCESVS
QVORVM VLTIMVS IAM FAMA PERCREBRVIT
DARE ATQVE AVGERE PERGAT
GRATIAS AGENS PRO PIETATIS DOCUMENTO
EX ANIMI SENTENTIA OPTAT
PRO AMICITIA STVDIORVMQVE SOCIETATE
AEM. GAAR.

Moderator pro votis benignis gratias agit quam maximas idemque lectoribus et sociis omnibus ineunte anno 1938 omnia fausta bonaque ab Omnipotenti Deo expetit omnesque Iuventutis amicos feliciter vivere ac agere iubet. Quod Dominus noster faxit.

Cursus sermonis latini

ab Instituto Populo Erudiendo Budapestinensi (Népművelési Bizottság) die 4 m. Februarii inaugurabitur. Qui participes huius cursus esse volunt, nomen dare velint in officio instituti: IV., Szép-utca 5.

Rudolphus Nowowiejski Vilmensis.*

Ottoni Schmied Vindobonensi. Collegae carissimo et poetae praeclearissimo s. pl. d.

1. Corde veniam des toto,
Quod non scriptum venit, Otto,
A Rudolpho tam remoto.
Fine etenim docendi
Paulum temporis scribendi:
Pueri sunt exquirendi.
2. Cum tu versus consonantes
Semper promas tam praestantes,
Audi meos te laudantes.
Numquam versus scripsi tales;
Numeros nam inaequales
Praefero; tu tuos males:
3. Cum ad cantum tu componas,
Harmonias sentis bonas
Puerisque sonos donas.
Te amico Professore
Frui fas est: nam amore
Pulchre canis Flacci ore.
4. Plurimae sint tibi grates,
Quod laudasti, care vates,
Artis meae egestates.
Decem scripsi hymnos heri,
Regis in honorem veri
Christi ad conventum Cleri,

5. Hoc Posnoniae habendum
Mense — Christum ad colendum,
Communismum eruendum.
Quos Hlond missos Cardinali
Et diverso et aequali
Primum versu scripsi tali:

Christus Rex.

1. Orbis Christe Rex terrarum,
Audi plausum tibi carum
Congressarum hic turmarum.
«Christus Rex» haec vox sonora
Resonat a Varthae ora
Ab aurora omni hora.
2. Luce tua nos incende,
Laudes tuae sint colendae,
Maiestatis Rex tremendae!
Qui se victor morti dedit,
Hostiam quem quisque edit,
Per Posnaniam incedit.
3. Te, Rex Christe, adoramus,
Corde unum te amamus,
Summum Regem praedicamus.
Quis depingat maiestatem
Tuam, Rex, auctoritatem,
Vitae nostrae potestatem?
4. Miseros mortales cernas,
Manus pandas tam paternas!
Totum mundum, Rex, gubernas.
Fac, hoc regnum agnoscat,
Quisque te confiteatur
Teque Regem amplectatur!
5. Vires orbium infernas
Communismi iam prosternas,
Quas ad oras duc supernas!

* Mense Aprili professores Polonici Vindobonae a Prof. dr. Aemilio Gaar praeside societatis classicorum philologorum Austriae latine salutati amicitiam cum collegis Vindobonensibus contraxerunt (vide: Iuv. pag. 136, fasc. 3, ann. 1936—37). Quorum professores R. Nowowiejski et O. Schmied artissimum non solum amicitiae, sed etiam poeseos vinculo coniunctos esse lectores horum carminum proculdubio gaudebunt.

*Tunc regnabit pacis foedus,
Unus Christianorum coetus,
Confessorum grex perlaetus.*

6. *Tu, Rex, vitae margarita,
Stella nobis es crinita,
Via, veritas et vita!*

*Tuo nunc fruaris grege:
Tua, Rex, agamus lege,
Te vivemus, Christe, Rege!*

*Carmen hoc, si non placebit,
Flammam Vulcano praebebit,
Lingua tua aut tacebit.*

*Dic salutem Directori
Gaerque caro professori,
At praecipue uxori!*

*Cenam illam memorabo,
Mente omnes vos versabo,
Semper, Otto, te amabo!*

Certamen litterarium ex lingua graeca.

Societas amicorum litterarum humanarum Hungarica (Parthenon) etiam hoc anno scholastico certamen ex lingua Graeca renovandum curavit pro iis, qui studiis gymnasiorum peractis ad studia altiora tendunt. Triumviri certaminibus Cleanthis Assosii carmen hymnicum 39 hexametris compositum, quod nobis inter Eclogas Stobaei relictum est, in sermonem hungaricum traducendum proposuerunt. Praeterea etiam tres sententiae hungaricae in graecum vertendae erant, ut eruditio grammatices quoque petitorum probaretur. Praestituta die quinque iuvenes aderant in aedibus collegii de Barone Eötvös nominato. Opusculis candidatorum aestimatis tres iuvenes praemiis digni iudicati sunt. Primus evasit Tomasius Vámos, alumnus gymnasii Colociensis Soc. Jesu, discipulus professoris Iosephi Takács dr., qui praemium 60 pengonum librumque donativum obtinuit. Secundo loco positus est Guilelmus Braun e gymnasio instituti rabinis educandis Budapestinensis, qui 40 P itemque librum dono tulit. (Professor eius Maurus Dercsényi dr.) Tertium praemium sibi (20 P librumque) comparavit Ioannes Harsányi, discipulus gymnasii Augustinae confessionis Budapestinensis, Professor Iosephus Ihász. E iuvenibus praemiis ornatis primus iuris prudentiam, alter rabinatum, tertius demum pharmacologiam sibi discenda statuerunt.

Al. Friml dr. Budapestinensis.

Librorum recensio.

Scriptis: *Carolus Ács.*

Suszter Oszkár, A római irodalom és mai szellemi életünk. (Zalaegerszegi M. kir. áll. Deák Ferenc gimnázium Értesítője 1935—36. iskolaévről.)

Iam multi licet vestigia litterarum Latinarum in modernis litteris inque modernorum animi atque ingenii cultura temporum vestigia impressa scrutari instituerint, Oscari tamen Suszteri disputatiunculam non inutilem esse duco, immo aptam et idoneam, ex qua parentes discipulorum, in quorum manus relationes pervenire solent, perspiciant filios suos litteras Latinas maximo cum fructu

doceri magnopereque adiuvari eos cum in domesticarum tum externarum litterarum cognitione.

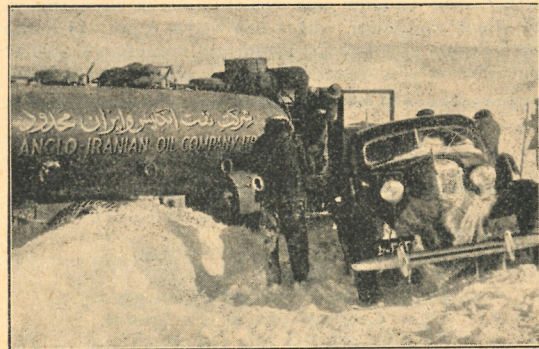
Suszter quattuor capitibus quid momenti quamque vim litterae Latinae ad modernorum temporum litteras et nascentas et adolescendas habuissent, exposuit.

Primo Romanorum vitae et morum originem et progressionem describit, secundo modernorum populorum et religionum primordia, quae in litteris Latinis insunt, adumbrat, tertio litteras Latinas tamquam thesaurum et horreum modernarum esse demonstrat, quarto genera litterarum modernarum (formas et inclinationes) iam in litteris Latinis praeformata esse docet.

Libellum Suszteri, cum litteras Latinas docentibus paulo subtilius disserturis adiumento sit, dignum esse iudico, qui etiam seorsum edatur.

Horatiana. Quito—Aequatore. 1936.

Horatii, poetae immortalis, dies natalis bis millesimus, quem nos Hungari quoque sollempniter celebraveramus, ubique terrarum publice agebatur, etiam Quito (Quiet),

Tractus oleum Iranciense portans apud automobile in nivibus inhaerescit.

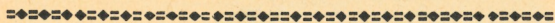
in capite terrae Aequatorianae VI Idus Decembres ad memoriam Horatii sollempnia alacri studio transacta sunt. Quam iuvat nos in libello sollempnium nomina invenire duorum Hungarorum unius Iosephi Wagner, ephemeridis nostrae moderatoris cuius carm. I. 24. alterius Molnár—Kern, cuius carm. I. 21. Horatianum musicis notis exceptatum a choro collegii Cotocolaensi ad Quitum decantatum est. Sed memoriam Horatii socii societatis Iesu e viceprovincia Aequatoriana etiam libro edito celebraverunt ita, ut partim carmina 70 Horatii in Hispanicum converterent, partim laudes Horatii carminibus Horatianis numeris adstrictis canerent. Librum hunc Aurelius Espinosa Pólit S. J. edidit.

Aurelio Espinosa Pólit S. J., La Pastoral Virgiliana de Whieher. Quito. Editorial Ecuatoriana 1937.

Aurelius Pólit etiam eclogam Georgii Meason Whieher, poetae Americani in memoriam bis millesimi natalis Vergilii a. 1936 Anglice compositam, in qua mens Vergilii spirare videtur, in Hispanicum et Latinum sollerter vertit. Uterque liber meruit, ut a linguae Latinae amatoribus legeretur.

Deutsch—kirchenlateinisches Wörterbuch. Anhang: Die Stammzeiten der unregelmässigen lateinischen Zeitwörter von Prof. Dr. theol. et phil. *Albert Sleumer.* Ferd. Dümmlers Verlag. Berlin u. Bonn 1937, 276 Seiten. Leinen RM 5.50. Anhang RM 1.

Istud lexicon Germanicum latinitatis ecclesiasticae in usum confectum potissimum virorum ac magistratum ecclesiasticorum, qui in negotiis transigendis inter se commercio linguae Latinae utuntur, aut missionariorum, quibus haud raro usu venit, ut cum suae ipsorum tantum linguae compotes sint, cum sociis suis Latine loqui cogantur. Est autem latinitas ecclesiastica per longam saeculorum seriem sensim ac naturaliter nata et adulta ita fixa et statuta atque quodam modo, ut ita dicam, classica, ut ea de rebus ecclesiasticis scribentes nisi perplexo et ideo interdum ridiculo velint verborum circuitu implicari, carere neutiquam queant. Cui rei est hoc lexicon aptissime accommodatum estque utilissimum Latine scribentium et loquentium adiumentum, quo qui utuntur, raro destituuntur. Sed non solum vocabula ad res ecclesiasticas pertinentia, sed etiam multa vitae cotidianae eiusque moderna continentur (radiophonica statio, pellicula [film], automobile etc.) Sed quia moderna vitae vocabulorum nisi usitatissima non afferuntur, fieri non potuit, delectus quin interdum sit arbitrarius. Vocabulum Kirchenschiff (Francogallice: nef) non reperi. Lexico appendicis instar adiunctus est verborum omnium cum suis stirpibus (a verbo) index, qui etiam separatim editus una marca venit. In indice verbi *flectere* supinum perperam editum offendi, legitur enim *flectum* pro *flexum* id quod in erratis non notatur.

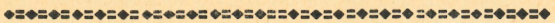

Nunc do omnia! ...

Franciscus Schaub (Collegium Seraphicum Quinque Ecclesiae).

*Ego nunc do Tibi cor meum,
Dum calor vernus eo micat,
Donec splendet, fulget somnium
Dum flammatur cor, si Te laudat,
Sanguis rebellis est, sed vinco,
Dum gestio, sed opprimo me;
Dones ver est, cor et dulcedo ...
Mi dulcis Deus, nunc iam do omne!*

*Et ne concedas, ut reposcam,
Ne permittas, ut vivam caece,
Nemo sit impediet qui viam:
Amandus es tu toto corde ...
Ego do omne magnanime,
Beata vita est, quam volo!
Scintilla sim exorta a Te,
Quae olim ad Te cedit retro!*

De re aenigmatica. (5)

Otto Schmied Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum quartae partis.

- 24. vota, mota, mora; 25. s, is, vis, avis, navis;
- 26. ala, alba, Galba, glaeba; 27. video sqq.;
- 28. «cito: cito ito!» 29. e. — Caesar sqq.; 30. ostreum — rhombus.

III.

Aenigmatibus pyramidalibus ordo aenigmatum figuratorum inducitur, quorum celeberrimum quadratum magicum est, in quo et ad libram et ad perpendicularum eadem voces apparent. Quod praeterea plerumque litterae adhibendae sunt

allatae, vix facilius aenigma invenias, praesertim si vocabula brevissima sunt.

31.	1.	2.	3.	4.	5.	
	1.					A A A A A
	2.					A E E G G
	3.					G I I N O
	4.					O R R R R
	5.					S T T T V

- 1. Qua re magistri temporum priorum Tractabant pueros malorum morum?
- 2. Responde cito, ubi lingua sit!
- 3. Quid facit accepturus aliquid?
- 4. «Jucunda» valet hoc vocabulum.
- 5. Quod est humanum vitae spatium.

Praecipua species quadrati magici est, si ab omnibus quattuor partibus eadem voces apparent velut in hoc:

32. Undique par.

1.	2.	3.	4.	
1.				4. 1. Circumdatum est insulae.
2.				3. 2. Est vinculum amicitiae.
3.				2. 3. Haec urbs est caput nobile.
4.				1. 4. Sed hoc est forma copulae.
	4.	3.	2.	1.

(cf. «Fröhl. Latein» I 92!)

Si complura quadrata magica connectuntur, existunt:

33. Quadrata magica implicata.

1	2	3	4				
2							
3		5	6	7	8		
4		6					
		7	9	10	11	12	
		8	10				
			11				
			12				

- 1. Quis erat pater Romuli?
- 2. Est «alimento afficit».
- 3. Est terminatus fluvii.
- 4. Viator agit, nisi it.
- 5. Quae avis est formosa et elata?
- 6. Et corvus est et carbo hoc colore.
- 7. Quo tempore afficimur odore?
- 8. Orandi forma minus usitata.
- 9. Captandi pisces instrumentum.
- 10. Sic servi appellabant dominum.
- 11. Est temporale hoc adverbium.
- 12. Vox similis est: «alimentum».

(cf. etiam in «Iuv.» num. II. aen. 5!)

Aliquanto difficilior *crux magica* esse solet :

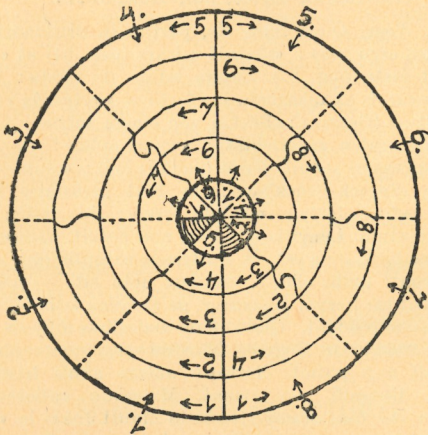
		1.	2.	3.	4.			
			A	A	A	A		
			A	A	A	C		
1.	C	D	D	D	E	E	I	I
2.	I	I	I	I	I	I	I	I
3.	I	I	I	I	M	M	N	N
4.	N	N	O	P	P	R	R	R
			R	S	T	T		
			T	T	V	V		

In figura illa litteras,
 Quas tu intus vides, misceas,
 A sinistro ut ad dexterum
 Et a vertice ad infimum
 Rursus eadem vocabula
 Videantur hac sententia:

1. Quae ars est medicorum propria?
2. Sunt instituta patrum talia.
3. Quod cupiunt, qui proeliantur.
4. Qui dii olim placabantur?

Artificiosissima autem figura magica est :

35. Circulus magicus.

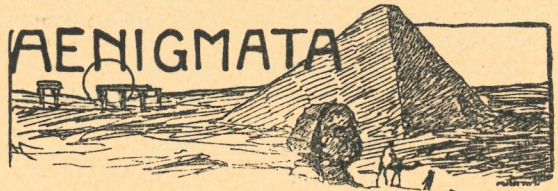
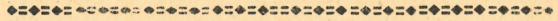

Octies quaternis litteris
 Semper aliter dispositis
 Varia existant nomina
 Ter vel quater redeuntial

Numeri in opere
 Et sagittae ducent te;
 Sequitur praeterea
 Nominum sententia:

1. Quis saepe nectit vinculum?
2. Interdum fert periculum,
3. Quid mare undis alluit?
4. De quo fur poma deripit?
5. Est frequens urbs, quae praedicatur.
6. Nonnulli Arabi hoc nomen datur.
7. Cognomen est poetae incluto.
8. Si «armis orno», idem facio.

(Continuabitur.)

Censor aenigmatum : Otto Schmied Vindobonensis.

Solutiones aenigmatum numeri IV.

1. Quod bracchia breviora sunt.
2. falx, fax.
3. iam, ave, mea.
4. Bis dat, qui cito dat.
5. menti, aliud, na, me, utrum, salio ; manus, elata, ni, tumui, id emo, rl.
6. pavor, rauce, obses, stans, iunge, tener, nauta, obsum :

Prosit novus annus !

Aenigmata recte dissolverunt: I. In Hungaria : Sorores Büchler (*Theresianum*), Paulus Tolnay (*Scholae Piae*), Levente Hibbey, Attila Zádori (*Fayanum*), Ladislaus Keleti, Ludovicus Szöllösy, Petrus Resofszi, Egon Rosner, Georgius Lénárd, Ioannes Kozma (gymn. *IPEA*), Nicolaus Mayer (*Rákóczianum*), Olga Kunczer (*Veresianum*), Ioannes Wolkóber (*Madachianum*) Maria Krivoss, Maria Harcz, Maria Dobbelhof, Martha Kovács, Agnes Szakonyi, Iuditha Angeli, Maria Csiky, Vera Földváry, Hedviga Gyimesy, Esther Horváth, Gabriella Jantsits, Martha Károlyi, Helena Koltai, Agatha König, Alicia Kühne, Margaretha Lukáts, Erica Palkovics, Margaretha Rózsa, Martha Stein, Aglaea Szemző, Eva Szendrey, Erica Tahy, Magdalena Tittelbach, Christiana Mantel, Valeria Vendl (*Sophianum*), *Budapestinenses*. — Carolus Bittner *Strigoniensis* (*Stephanum*), Petrus Hanák *Kaposvariensis*, Iulius Schwarcz *Gyogyösiensis*, Emericus Lipsitz *Debrecinensis*, Iosephus Kaptay, Andreas Uskert *Tatanus*, Ioannes Szilvás *S. Gothardiensis*, Antonius Kovács, Ladislaus Kiss, Martha Seemann *Hajdunasiensis*. Iosephus Gyimesi (*Makonensis*), Prisca Czuppon, Nicolaus Beély, Alexander Rozsnyói, Paulus Kovács, classis II B *Miskolciensis* (*Fraterianum*). — II. In Austria : dr. Guilelmus Fieber, Thea Schmied, Guilelmus Fleischer, Robertus Haenflein, Petrus Herbert, Ilsa Sacher *Vindobonenses*.

Praemium sorte sororibus Büchler, Levente Hibbey, Joanni Wolkóber, Julio Schwarcz, Prisca Czuppon, Marthae Seemann, Verae Földváry obvenit.

1.

Pa nos
Pa nos
Pa nos

Georgius Lénárd disc. gymn. IPEA. Budapestinensis.

2. Piscator iocosus.

Discipulus excursionem fecit et in ripa fluvii conspexit piscatorem, quem his verbis appellavit : «Quot pisces iam cepisti?» Piscator subridens respondit : «Si ter tot cepissem, quot cepi, et tu quoque mihi tot cepisses, quot ego cepi, nunc centum pisces haberem».

Quot igitur pisces piscator ceperat?

Alexius Czuppon Miskolciensis.

3. Quadratum magicum.

	1.	2.	3.	
1.				A A M
2.				M M N
3.				O O X

1. Pro «enim» hoc invenio.
 2. Id erga matrem facio.
 3. Quod valet : «breui tempore».
- Quis potest totum solvere?

O. S.

4. Numeris.*

8	2	1	2	3	Hoc nomen parti navis indimus.
9	4	2	1		Quis Caesar erat crudelissimus?
10	11	3	12	1	Quid a pictore pingitur?
8	3	4	9	4	Pro «dere» et conspicitur.
13	4	5	1		Tribuni plebis intercessio.
14	4	6	4	5	Quid hostis agit capto oppido?
15	16	3	17	10	Pro «tamquam» id invenio.
3	2	7	1	2	Quid umbrā iuvat viatorem?
18	6	1	17		Quid suavem nobis dat odorem?
13	3	2	16	17	Quis est devictus ab Arminio?
19	6	3	2	3	Praenomen, quod puellae tribuo.

Si ex allata tu sententia
Mutasti numeros cum litteris,
Tum tertiis existit regula,
Quae est cuiusdam Sancti Ordinis.

Franciscus Todter, disc. III. a cl. gymn. Acad. Vindob.

5. Ad supplendum.*

. ervus	. aluto
. micus	. abula
. aetus	. nsula
. umina	. rbium
. merus	. eptem

Quae desunt litterae,
Si velis tu adicere,
Scriptorem mox invenies,
Qui tradidit Romanas res.

Aurelia Csathó, disc. Ceglédiensis.

Notā : Lectoribus minimis : 1, 3, 5 ; mediis : 2 ; maioribus : 4, 6.

* Stellula apposita indicatur aenigma a censore aenigmatico in versus esse redactum.

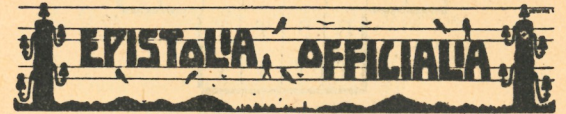
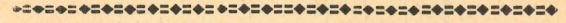
6. Par.

Vox sum nota satis, vatum bene trita frequenti
Usu : vel *rastrum* significo vel *ovem*.

Fr. Palata Moravus.

Terminus solutionum ad moderatorem mittendarum
dies VII mensis Februarii.

Solutiones aenigmatum sumptibus comparcendi causā singulis in scholis a magistro collectae in eodem involucre epistulae ad moderatorem mitti possunt.

Corrigenda numeri 4 (Dec.) pag. 53 : pro «compana» lege : campana. — pag. 54 : pro «Phillipus» lege : Philippus. — pag. 57 : pro «fortasae» lege : fortasse. — pag. 58 : pro «sine sommo» lege : sine somno. — pag. 59 : pro «anim» lege : enim. — pag. 60 : pro «omnibus» lege ominibus. — pag. 62 : pro «de republica» lege : de republica.

NB. Auctor textus, qui «Duplex hora Latina» inscribitur, orat, ut alterius disci versiculus, quem Moderator Iuventutis commutavit, hoc loco in integrum restituatur. Versiculi illius (cum Hungarico adverbio «előre» = vorwärts = en avant) haec fuerunt verba (pag. 50) :

Io triumphe, nunquam retrorsum,
«előre», perge in hostem advorsum !
«Előre»... o quae vox ! Fascinat orbem,
vim habet magicam, miram, enormem...
Qui estis, o vos, «előre» — viri,
primipugnantes, impavidi?...
Nos sumus, aspice, nos, Hungari...

El. Nagy. Quae scire vis, partim in dictionario meo invenies, ergo vide : «rántott csirke» (pag. 81) et «módon készült étel» (pag. 67). Cetera latine sic reddo : species ferinae carnis ex mansueti sue facta = «sertéshús vadasan elkészítve» (Georges : Braten von einem zahmen Schwein wie Wildbraten zugerichtet) ; «vadas szósz» : embamma (aut liquamen) saporis ferini (vadhús ízű) ; «rántás» : Einbrenne (Sprach-Brockhaus : in Fett geröstetes Mehl) : farina adipe tosta ; «rántott leves» : ius farina adipe tosta mixtum. Longitudo evitari non potuit, nam «rántás» res adeo hungarica est, ut Austriacis exceptis (qui a nobis didicerunt) nullis aliis nationibus nota sit. — Discipuli iterum atque iterum monentur, ne carmina latina scribant, neve latine reddant. Quod etiam maioribus difficile est. — Gabr. Bohár. De Eugenio Maróthi plus quam scriptum est, edi non potuit. Narratio autem nimis tristis est, quales discipuli non amant. Materiam aptiorem tibi mittam. — Em. Szántó. Narratio Mauri Jókai in «Iuventute» quondam iam prodiit. — L. Iavorik. Narratio tua nimis tristis est. Tibi quoque mittam materiam iucundiorum. — O. Suszter, V. Bors, I. B. Bellissima, R. Nowowiejski, A. Czuppon, St. Boross, I. Jeney, V. Kósa, A. Kővári. Scripta Vestra, carissimi collegae, ordine edentur. — De scriptis discipulorum proxime.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedicholarium Catholicorum. — A Katolikus Középiskolai Tanáregyesület költségén.
(Praeses : DR. IOANNES KISPARTI. elnök.)